

Otázka: Rodina – význam pro utváření osobnosti dítěte

Předmět: Společenské vědy, Sociologie

Přidal(a): alice

Rodina = základní jednotka společnosti

- **charakteristika:** malá sociální skupina
- je pro dítě významný identifikační vzor (*ztotožnění, nápodoba*)

Znaky rodiny:

- společensky schvalovaná forma partnerského soužití
- členové spojeni pevnými příbuzenskými svazky (*manželství, rodičovství, adopce, sourozenské vztahy, pěstounská péče...*)
- rodina žije v jedné domácnosti
- členové rodiny spolupracují, navzájem si pomáhají, výchova a výživa dětí (*povinnost*)
- vztahy jsou neformální založené na emocionalitě

Funkce rodiny:

základní funkce

| Strana 1 | Odkaz:

<https://studijni-svet.cz/rodina-a-jeji-vyznam-pro-utvareni-osobnosti-ditete-maturitni-otazka-zs-v/>

- **biologicko-reprodukční** (zajistit pokračování lidského rodu)
- **výchovná** (socializační a kultivační, začlenění do společnosti)
- **ekonomická** (hmotné zajištění domácnosti, jednotlivých členů)
- **emocionální a ochranná** (pocit jistoty, bezpečí, utváření životní perspektivy)

druhotné funkce

- **rekreační** (odpočinek po práci, společná dovolená, výlety o víkendech)
- **zájmová** (možnost provozovat své zájmy uvnitř rodiny - cyklistika, hudba...)
- **morální** (manželská věrnost, rodičovská etika, životní styl rodiny)

Současné trendy a problémy v rodině:

- **nesezdané soužití** (nesezdaní partneři, péče o děti, stejná rodičovská práva)
- **sezdané nesoužití** (rodiče jsou oddáni, ale nežijí spolu v jedné domácnosti)
- **patchwork rodiny, matky samoživitelky, registrovaná partnerství**
- **příliš mladí rodiče, odkládání rodičovství** (kariéra), **bezdětnost**

Typy rodiny:

- **z hlediska velikosti:**
 - **základní** (rodina moderní, malá, 2 generace - rodiče a děti)
 - **rozšířená** (rodiče, děti, prarodiče, další příbuzní - soužití, pravidelný kontakt)
 - **vícegenerační** (pod jednou střechou prarodiče, rodiče a děti, zvl. „sendvičová“)
- **z hlediska úplnosti:**
 - **úplná** (všichni členové rodiny žijou společně)
 - **neúplná** (chybí jeden z rodičů - rozvod, úmrtí, svobodná matka)
 - **skrytě neúplná** (jeden z rodičů se nepodílí na chodu domácnosti, upřednostňuje záliby)

| Strana 2 | Odkaz:

<https://studijni-svet.cz/rodina-a-jeji-vyznam-pro-utvareni-osobnosti-ditete-maturitni-otazka-zs-v/>

- **rekonstruovaná** (po rozvodu nový partner...)
- **dvoukariérová** (rodiče zaměřeni na kariéru, au-pair, hospodyně...)
- **z hlediska vývoje:** (z hlediska jedince)
 - **orientační (výchozí)** – primární rodina, do které se jedinec narodí
 - **rozmnožující (reprodukční)** – sekundární, od které se očekává potomstvo
 - **druhotně vzniklá** – po rozvodu nový sňatek, nově rekonstruovaná rodina
- **význam rodiny pro členy:**
 - zázemí, bezpečí, jistota, důvěra, uspokojování potřeb, významný sociální činitel, seberealizace – smysl života

Dělení rodin podle funkčnosti:

- **funkční** (*plní všechny funkce, harmonická rodina, uspokojuje potřeby všech členů*)
- **problémová** (*má problémy, vyřeší je sama, krátkodobá pomoc, neohrožuje vývoj dítěte*)
- **disfunkční** (*vývoj dítěte výrazně ohrožen, narušen*), př.: *nezralá, přetížená, ambiciózní, disociovaná, zanedbávající dítě, týrající...*
- **afunkční, nefunkční** (*dítě nutno odebrat z rodiny!*)

Poruchy rodiny ve vztahu k dítěti:

- rodiče se o dítě...
 - **nemohou**
 - **nechtějí**
 - **nedokáží**
 - ...starat

Styly rodinné výchovy:

základní dělení

- **autoritativní** (*rodič málo respektuje přání a potřeby dětí, tresty - apatie, boj proti autoritě*)
- **liberální** (*slabé vedení, nedůslednost - nízká úroveň vědomostí, dovedností, nevytrvalost...*)
- **demokratický** (*porozumění, respektování individuality, spolurozhodování - snižuje opozici*)

nesprávné typy rodinné výchovy

- **rozmazlující**
- **příliš úzkostná**
- **protekční**
- **perfekcionistická**
- **nejednotná**
- **zavrhující**

Zákon o rodině:

4 části:

- **manželství**
- **vztahy mezi rodiči a dětmi**
- **výživné**
- **závěrečná ustanovení**

Syndrom CAN (Child Abuse and Neglect)

= souhrn příznaků týraného, zanedbávaného a zneužívaného dítěte

- **základní charakteristika:**

- nenáhodné jednání rodičů (jiné osoby), které je v dané společnosti nepřijatelné
- poškozují tělesný, duševní a společenský stav a vývoj dítěte, případně smrt
- v současnosti se daří objevit jedna pětina případů
- trestný čin → odnětí svobody (1-5 let, těžší 2-8 let, osoba usmrcena 5-12 let)
- ! oznamovací a příkazovací povinnost ! (trest do 3 let)

- **základní formy:**

- **zanedbávání**
- **týrání**
 - fyzické
 - psychické
- **zneužívání**
 - **pedofilie**
 - **syndrom CSA** (sexuální zneužití)
 - **incest**
 - **znásilnění**

- **faktory:**

- věk, vztah k pachateli, délka zneužívání, postavení rodiny k zneužívání

Systemové týrání

- dítě týrá dále ten u koho hledá pomoc (příbuzný, policie, soud...)

Münchausenův syndrom by proxy

| Strana 5 | Odkaz:

<https://studijni-svet.cz/rodina-a-jeji-vyznam-pro-utvareni-osobnosti-ditete-maturitni-otazka-zs-v/>

- duševní porucha, předstírání tělesné nebo duševní nemoci u dítěte, pro kterou má být léčeno

Fond ohrožených dětí

- pomoc týraným, zanedbávaným, zneužívaným opuštěným nebo jinak sociálně ohroženým dětem, s působností na celém území České republiky